

מאי טעמא?

אמר קרא: "וטהרו וקדשו", [ב]מקום שקדשו בקרנותיו שם טיהרו בהזאות.

שנינו במשנה: שירי הדם של פר ושעיר היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון:

דאמר קרא גבי פר כהן משיח שניתן דמו על מזבח הזהב: "ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אוהל מועד", ותניא בתורת כהנים: "הפר" לרבות פר של יום הכפורים שיהו שייריו נשפכין ליסוד אשר פתח אוהל מועד —

ואי זה הוא "יסוד אשר פתח אוהל מועד" [פתח הבית שהיה במזרח], הוי אומר: יסוד מערבי, שהרי מערבה של מזבח כנגד הפתח היה.

שנינו במשנה: ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומית:

תנו רבנן: כתיב בפרשת חטאת: "ואת כל דמה ישפוך אל יסוד המזבח" [ויקרא ד ל]:

זה יסוד דרומית; אתה אומר יסוד דרומית, או אינו אלא יסוד מערבית, וכמו שמצינו בחטאות הפנימיות, וילמד סתום מן המפורש [רש"י זבחים].

אמרת: ילמד ירידתו מן הכבש של מזבח החיצון ושיריים בידו ליציאתו מן ההיכל ושיריים בידו אחר הזאות פנים, מה יציאתו מן ההיכל היה שופך בסמוך לו, ואי זה: זה יסוד מערבי; אף ירידתו מן הכבש העומד בדרום המזבח, היה שופך בסמוך לו, ואי זה: זה יסוד דרומי, שהיה סמוך לו בירידתו יותר משאר הרוחות.

תניא: רבי ישמעאל אומר: זה שיריים של מזבח הפנימי וזה של מזבח החיצון היה שופך אל יסוד מערבי של מזבח החיצון.

רבי שמעון בן יוחאי אומר: זה וזה יסוד דרומי.

בשלמא טעמא דרבי ישמעאל ניחא, משום דקסבר: ילמד סתום שיירי מזבח החיצון שלא פירש בהם הכתוב על איזה יסוד הוא שופך ממפורש משיירי מזבח הפנימי

מערכת דרומית ודרומית מזרחית "כדאמר לעיל אליבא דרבי יוסי הגלילי", והדברים נראים כמזכה שטרא לבית תרי.

והוסיפו בתוספות ישנים על פי דרכם: כי הגמרא לא היתה חייבת לפרש דברי רבי יוסי על פי שיטתו, אלא על דרך שפירשו הם דברי רבי יוסי הגלילי, דלא תליא בפיתחא בצפון; ורק משום דשמעינן ליה לרבי יוסי דסבירא ליה פיתחא בצפון, נקטה הגמרא ביאור שיטתו — לשיטתו; וגם כדי שלא יחלוק רבי יוסי על רבי עקיבא רבו, בענין הקפה ברגל ובלמוד יד מרגל.

הקפת ימין, אלא "חוזר" הוא לקרן צפונית מזרחית משום ש"עבר" עליה בכואו מן הצפון, [ועל דרך שהקשו — הובא בהערה לעיל — לפי פירושו של רש"י]; וכן פירשו כאן, וכן הוא בפירוש הר"ח.

אמנם המדקדק היטב בלשון רש"י יראה, כי רש"י לא הזכיר כאן כלל הקפה דרך ימין, ולשונו נוטה שמפרש כאן כדברי התוספות ישנים, והדברים צריכים תלמוד.

ואף לשונו של רבינו אליקים צריכה תלמוד: וכי נפיק ומטי לקרן מזרחית צפונית יהיב ביה "והדר יהיב לההוא דפגע ברישא" והדר